

ת"פ 45912/10/14 - מדינת ישראל נגד אהרן דה האס

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 45912-10-14 מדינת ישראל נ' דה האס
תיק חיצוני: 2014/_183993_

בפני	כבוד השופט שמואל הרבסט
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	אהרן דה האס

החלטה

1. בפניי בקשה לביטול כתב אישום, אשר במסגרתה מבקשת באת כוח הנאשם, עוה"ד לימור זקן, לקבל את טענותיו המקדמיות של הנאשם על פי סעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, על פיהן כתב האישום אינו מגלה עבירה וכן טענה נוספת לפיה הנאשם הורשע בערכאה אחרת בגין המעשה נשוא כתב האישום דנן, והכל על פי כתב האישום דנן.

2. כתב האישום המתוקן מייחס לנאשם עבירה של ניסיון לשימוש ברכב ללא רשות, לפי סעיף 413ג רישא בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, ועל פיו ביום 25.4.14 סמוך לשעה 09:31 בכביש 446 סמוך לדיר קדיס, נטל הנאשם את רכבו של זאב קארפ (להלן: "הרכב") ונהג בו ללא רישיון נהיגה וללא תעודת ביטוח, וכמובן, ללא רשות מאת בעליו.

3. עובר להגשת כתב אישום זה, הוגש נגד הנאשם כתב אישום בבית המשפט לתעבורה המתייחס לאותו אירוע. בהליך זה (בבית המשפט לתעבורה), הואשם הנאשם בעבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא תעודת ביטוח חובה תואמת על פי סעיף 10 (א) לפקודת התעבורה (נוסח חדש) תשכ"א-1961, ועבירה לפי תקנה 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תשל"ל - 1970 (תת"ח- פ"ת- 7418-05-14).

ביום 2.7.14, הודה הנאשם בבית המשפט לתעבורה והורשע במיוחס לו, ובאותו המעמד נגזר דינו לעונשי פסילה מלהחזיק ברישיון נהיגה, פסילה מותנית ומאסר מותנה.

4. בתיק דנן, ביקשה המאשימה לתקן את כתב האישום, בדרך של שינוי סעיף החיקוק לעבירת ניסיון (לשימוש ברכב

ללא רשות). טענת המאשימה היא, כי כתב האישום במתכונתו המתוקנת מגלה עבירת ניסיון ברורה, וכי כוונתו של הנאשם הייתה לנטוש את הרכב או להשאירו במקום ממנו נלקח או בסמוך לכך. עוד טוענת המאשימה כי לא קיימת כפילות בהעמדתו של הנאשם לדין הן בבית המשפט והן בבית משפט השלום בתיק דנן, בשל העובדה כי "**הנאשם הועמד לדין בבית המשפט לתעבורה בגין עבירות אחרות...וכי מעין בהוראות החוק שלעיל עולה כי היסודות העובדתיים של העבירות שבהן הורשע הנאשם בבית המשפט לתעבורה שונים מהיסודות העובדתיים של עבירת שימוש ברכב ללא רשות למעט רכיב הנהיגה ברכב**" (סעיפים 6,7 ו-13 לתגובת המאשימה מיום 5.7.15).

שתי טענות, אם כן, בפיו של הנאשם. האחת קשורה ליסודותיה של העבירה המנויה בכתב האישום, ואילו השנייה, הינה טענה מיקדמית הקשורה בהליך אחר ומקביל אשר התנהל נגד הנאשם בבית המשפט לתעבורה, כאמור וכמפורט.

נחל את דיונינו דווקא בטענה השנייה, המיקדמית, והכל כפי שיפורט להלן.

5. משפט פלילי אחר התלוי ועומד נגד הנאשם

סעיף 149(5) לחוק סדר הדין הפלילי קובע :

"זיכוי קודם או הרשעה קודמת בשל המעשה נושא כתב האישום".

הסניגורית המלומדת טענה, כאמור, כי בגין אותו מעשה ממש (כניסתו לרכבו של קארפ ונהיגה בו), הוגש נגד הנאשם דנן כתב אישום בבית המשפט לתעבורה, וכן הוא הורשע ונגזר דינו, ועל כן מתקיימות נסיבותיו של סעיף זה.

משמעותה של טענה זו, היא שכתב אישום אחר הוגש נגד הנאשם בשל אותו מעשה, ובמצב דברים כזה, ראוי לבטל את כתב האישום הנוכחי, משום שאין לקיים שני הליכים במקביל (ר' י' קדמי, **על סדר הדין בפלילים, חלק שני, מהדורה מעודכנת, תשס"ט-2009**, בעמ' 1312).

המשך קיום הליך פלילי זה נגד הנאשם, בד בבד עם קיומו של ההליך בבית המשפט לתעבורה שהסתיים זה מכבר, מעמיד את הנאשם בהתמודדות כפולה מול שני כתבי אישום אשר הוגשו לשתי ערכאות שונות, אשר עם סיומו של ההליך דנן, עלול הוא למצוא עצמו נענש פעמיים, עבור אותו האירוע ("המעשה").

מצב בלתי רצוי שכזה באה הוראת סעיף 149(5) לחוק סדר הדין הפלילי למנוע.

קבלת טענה זו של "נשפטי כבר", מחייבת כי שני כתבי האישום עוסקים באותו המעשה, וקיימת "זהות המעשים", בדומה לנדרש בטענה "סיכון כפול".

מהי אותה זהות המעשים?

מעשים זהים פירושם שכל רכיבי העבירה העובדתיים, למעט אלו הנמנים על היסוד הנפשי שבעבירה, כלולים האחד בשני, גם אם השני כולל יותר רכיבים מאשר הראשון (ר' ת"פ (מחוזי נצרת) 196/09 **מדינת ישראל נ' בוזגלו**, פסק דין מיום 9.3.10, פורסם במאגרים המשפטיים).

"מעשה" לעניין זה, משמעו היסוד הפיזי שבעבירה, ה"אקטוס ריאוס" כולו, כל רכיבי העבירה, למעט אלו הנמנים על היסוד הנפשי שבה, כאמור.

על מנת לקבוע מהו תוכנו של המעשה בהקשר זה, יש לפנות אל הגדרת העבירה ולהשמיט ממנה את הרכיבים המבטאים את היסוד הנפשי שבה. הרכיבים הנותרים, הם המהווים את ה"מעשה" לעניין זה (ר' י' קדמי, שם, בעמ' 1306-1305).

פסק הדין המנחה בסוגיה זו בע"פ 132/57 **מדינת ישראל נ' נכט**, קבע נוסחה לבחינת זהות המעשים:

"בדרך כלל שני מעשים הם זהים לצורך הסעיף 21, גם כשלשניהם יסודות עובדתיים חופפים, אך לאחד מהם יש גם יסוד או יסודות עובדתיים נוספים. בלשון האלגבראית: כשעבירה אחת מכילה יסודות א', ויכולה העבירה השניה להכיל יסודות א+ב, וגם לזה ייקרא זהות המעשים. אולם כאשר בעבירה הראשונה קיימים יסודות א+ב, ובשניה יסודות א+ג, זאת איננה זהות המעשים... למשל, גניבה פשוטה ושוד הן עבירות זהות לצורך זה; ואילו גניבה וקבלת דבר הניתן להיגנב על יסוד טענת שווא... אינן עבירות זהות..." (ע"פ 132/57 **מדינת ישראל נ' נכט**, פ"ד יא 1544, 1551).

כאמור, פסק דין **נכט** הינו פסק דין מנחה בסוגיה של סיכון כפול בכלל, ולעניין "זהות המעשים" בפרט. פסקי דין שניתנו לאחר מכן והסתמכו על הלכה זו, קובעים כי כל עוד יש שוני בין יתר הרכיבים העובדתיים, כך שהעבירות אינן נבלעות זו בזו ברכיבים העובדתיים, הרי שלא מדובר ב"אותו המעשה" (ר' למשל פל(י-ם) **מדינת ישראל נ' הימוני**, פורסם במאגרים המשפטיים, מיום 18.12.11).

אין חולק בענייננו, כפי שעולה מבחינת כתבי האישום שלפניי, כי שני כתבי האישום הוגשו בגין אותו אירוע, והם מתארים את אותו מעשה ואותה מסכת עובדתית שהתרחשה ביום 25.4.14, עת נטל הנאשם את רכבו של קארפ ונהג בו.

נהיגתו בת המספר דקות של הנאשם ברכב, זה מהווה את היסוד העובדתי של שלושת סעיפי החיקוק בהם הואשם הנאשם (במצטבר), והיא ה"אקטוס ריאוס" של מעשי העבירה כולם.

אין הדבר דומה למקרים אחרים בפסיקה בהם נדחתה טענה זו, ואשר הוגשו לעיוני על ידי המאשימה.

כך למשל, נהיגה בשכרות אשר נסתיימה במעצרו של הנהג על ידי שוטר וכן תקיפת אותו השוטר, הכשלתו ושימוש בכוח כדי למנוע מעצר חוקי על ידו, אינה מהווה "מעשה" אחיד וזהה (רע"פ 938/14 **דניאל עזאמי נ' מדינת ישראל**).

ניתן היה, תיאורטית, לנתק את המעשה לשני פרקים - הנהיגה תחת השפעת האלכוהול, והמפגש האלים עם השוטר. היות הפרקים רצופים מבחינה כרונולוגית, לא משנה את הגדרתם כמעשים שונים ונפרדים אשר ניתן להגיש בגינם שני כתבי אישום שונים, ואין האחד מבטל את משנהו.

כך גם יש לנהוג שמי שנהג ברכב בעת שרישיונו פסול, וכאשר נעצר לביקורת במחסום משטרה, הציג תעודת זהות ורישיון נהיגה של אדם אחר (ת.פ. 421-03-11, מד"י ישראל נ' ויצמן).

לא ניתן לטעון כי מדובר במקרה של "סיכון כפול", מאחר ונהיגה הלא מורשית אינה קשורה או חופפת לעבירת ההתחזות. קרבתם הכרונולוגית של פרקי אישום אלו, איננה יוצרת זהות בין רכיביהם העובדתיים. הנהיגה הלא מורשית מסתיימת עם עצירתו של הרכב במחסום, ומכאן ואילך מתחילה עבירת ההתחזות על כל רכיביה העובדתיים.

במקרה דנן, נכנס הנאשם לרכבו של קארפ, הניעו והחל לנסוע בו. בעת שעשה זאת, נהג ללא רשותו של בעל הרכב, ואף נהג ללא רישיון וללא תעודת ביטוח. אין דרך להפריד בין מעשים אלו, מהותית או טכנית.

מדובר, אם כן, ב"מעשה" עבירה אחד וזהה.

בחינת כתבי האישומים לגופם וסעיפי החוק שבהם מעלה, כי על אף השוני בסעיפי החוק ביניהם, אין שוני באישומים ובמעשים עצמם.

הרכיבים העובדתיים בשני כתבי האישום, הם אותם רכיבים, אחד לאחד, ואשר אין באחד מהם יסודות עובדתיים נוספים על אלה שבמשנהו. מכאן, המסקנה המתבקשת כי מדובר בשני כתבי אישום המתייחסים ל"אותו מעשה", כהגדרתו.

סוגיה דומה לענייננו התעוררה בע"פ (ת"א) 1709/90 שיינמן נ' מדינת ישראל, פ"מ תשנ"א(1) 499, שם הועמד לדין אדם על עבירת כניסה לצומת באור אדום והורשע בגין מעשים אלו.

לאחר מכן, שוב הועמד לדין בגין אותה תאונת דרכים, והפעם בשל עבירה של כניסה לצומת באור אדום ונהיגה רשלנית שגרמה לתאונה. בית המשפט המחוזי קבע, כי מדובר באותו מעשה בגינו הועמד הנאשם לדין כבר קודם, וכתב האישום השני בוטל מסיבה זו. ההסבר לכך פשוט הוא: בעת שלחצה רגלו של הנאשם על דוושת התאוצה של רכבו, נעברו שתי עבירות פליליות (תעבורתיות) בו בזמן - נהיגה רשלנית ונהיגה בעת שהאור האדום ברמזור דולק ומתריע. אותו המעשה - ושני כתבי אישום.

כך בעניינו של שיינמן, וכך אף במקרה דנן.

יש שיגידו, כי מדובר בטענה פרוצדורלית המונעת מהמאשימה למצות את הצדק ולהעמיד את הנאשם על חומרת מעשיו,

אולם פרוצדורות שכאלו יש בהן חשיבות רבה של העובדה באשר הן משרטטות את יחסי הכוחות, המותר והאסור, ואת דרך ההתדיינות הפלילית בעת שהמאשימה מפעילה הליכים פליליים נגד נאשם.

אכן פרוצדורה היא זו, אולם פרוצדורה חשובה ומשמעותית שיש ליתן לה את המשקל הראוי לה, מבלי להמעיט בכהוא זה מהמעשה המיוחס לנאשם (לכאורה, כמובן).

6. סיכומו של דבר, נוכח כל האמור לעיל, ובמיוחד קבלת טענת הנאשם, לפיה הליך אחר תלוי ועומד בעניינו, בהתאם לסעיף 149(5) לחוק סדר הדין הפלילי, הרי שכתב האישום שלפניי, מבוטל בזאת.

7. משנפלה החלטה זו, רואה אני עצמי פטור מלדון בשאלת העבירה הגלומה בכתב האישום דנן וביסוד ה"נטישה" אשר קיומו נתון במחלוקתם של הצדדים. עניין זה ראוי שיתבהר ויתלבן במהלך בחינת הראיות בתיק, אולם עם מחיקתו של כתב האישום מהנימוק שצויין לעיל, מתייתר דיון זה ועל כן איני רואה להכריע בו.

8. לא זו אף זו. טענותיו המאוחרות של הנאשם בדבר הגנה מן הצדק, אשר פורטו בהודעתו מיום 10.8.15 לפיה בעצם הגשת כתב האישום דנן ("השני") ניתן לראות התעמרות של הרשויות עד כדי שיש לבטל את כתב האישום בשל כך, אף הן מתייתרות נוכח ביטולו של כתב האישום מהסיבות שצוינו לעיל.

9. המזכירות תעביר החלטה זו לעיונם של הצדדים.

10. משכך, הדיון הקבוע ליום 5.11.15 מבוטל בזאת.

ניתנה היום, ט' אלול תשע"ה, 24 אוגוסט 2015, בהעדר הצדדים.